

Datum
2020-04-27

Arbetsförmedlingens analyser av kompetensbehov

Uppdraget i regleringsbrevet:

Arbetsförmedlingen ska analysera hur myndigheten kan bidra med kunskap om kompetensbehov på nationell och regional nivå och hur arbetet med sådana analyser kan genomföras av den reformerade myndigheten. I detta arbete ska myndigheten inhämta synpunkter från berörda aktörer, inklusive arbetsmarknadens parter, samt beakta småföretagarperspektivet. I uppdraget ska Arbetsförmedlingen analysera och redogöra för hur myndigheten kan utveckla analyser av utbud och efterfrågan på arbetskraft och kompetensförsörjningsbehov i olika branscher, i olika delar av landet samt hur dessa analyser kan användas för dimensionering av arbetsmarknadspolitiska insatser. Arbetsförmedlingen ska också redogöra för hur dessa analyser kan användas inom arbetsmarknadspolitiska bedömningar och för anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program. Analyserna ska vidare redogöra för hur analyserna kan användas som underlag för att dimensionera utbildningssystemet efter arbetsgivares behov.

Arbetsförmedlingen utvecklar prognosverksamheten mot en mer digital och automatiserad process för att möta reformeringen av myndigheten. Den växande tillgången på data och mer avancerade analysmodeller möjliggör också ett mer datadrivet arbetssätt. Genom att nyttja stora datamängder ökar analyskraften. Arbetsförmedlingen kommer därigenom i framtiden kunna göra flera och mer finfördelade analyser än tidigare.

Nästa publicering av *arbetsmarknadsprognoser (Arbetsmarknadsutsikterna)* för riket och länen är planerad till 17 juni. Då blir det delvis utifrån nya metoder och modeller. Vi arbetar med en datadriven modell för att beräkna prognoserna. Vi kommer denna gången även ha en fördjupning avseende Covid-19 och konsekvenserna för arbetsmarknaden. Dessutom genomförs prognosundersökningen med arbetsgivarna som webbenkät, utskickad via SCB, istället för som tidigare via intervjuer utförda av arbetsförmedlare. Arbetet med att vidareutveckla arbetsmarknadsprognosen fortsätter även efter publiceringen.

Datum
2020-04-27

Utvecklingen av ny, datadriven metod för nationella och regionala *yrkesprognoser* på kort och lång sikt pågår, med planerad publicering efter årsskiftet. Även dessa kommer att vara registerbaserade.

Dessutom pågår nyutveckling av ytterligare analyser som kan användas som underlag i eller komplement till prognoserna:

En *automatiseringsprognos*, som syftar till att skatta den förväntade automatiseringsgraden per yrkesområde år 2030, hur många nya arbetstillfällen som kommer uppstå till följd av olika samhällstrender samt hur detta påverkar kompetenskraven på arbetsmarknaden. Prognosen kan användas för att analysera efterfrågan på arbetskraft och ge ökad kunskap om kompetensförsörjningsbehov.

Ett *mobilitetsindex*, som ger en bild av arbetskraftens förutsättningar att hantera förändringar. Det ska ge ökad förståelse kring arbetskraftens mobilitet på arbetsmarknaden. Indexet kan svara på hur rörliga anställda inom ett visst yrke är till andra yrkesgrupper. Det kan också användas i kombination med automatiseringsprognosen för att identifiera de mest utsatta yrkesgrupperna.

Datum
2020-04-27

Saco:s svar på Arbetsförmedlingens utskick den 27e april 2020

För att bedriva en effektiv arbetsmarknadspolitik behövs välunderbyggda och träffsäkra prognoser över behoven på arbetsmarknaden. Det behövs två typer av prognoser.

1. En generell prognos som beskriver utveckling av sysselsättningen de närmaste åren, nationellt och regionalt. Detta för att inrikta och dimensionera arbetsmarknadspolitiken.
2. Prognoser över behoven av arbetskraft inom olika yrken (idag görs det för cirka 200 yrken) samt vilka typer av kompetenser som efterfrågas inom yrken. Eftersom bransch och yrkesstruktur samt kompetensbehov varierar mellan regioner måste analyser genomföras uppdelat på lokala arbetsmarknader.

Det pågår stora förändringar av Arbetsförmedlingens prognosverksamhet som innebär en övergång till enbart registerbaserade analyser. Nackdelar är flera. Bland annat innehåller register inte all nödvändig data samtidigt som statistik kommer med tidseftersläpning. Det betyder att förändringar på arbetsmarknaden fångas upp med eftersläpning, vilket den nuvarande krisen visar är ett stort problem. Dessutom blir det sannolikt sämre information om vissa yrkesområden. Sammantaget kan det bli svårare att dimensionera utbildningsbehov efter arbetsmarknadens behov vilket i förlängning kan göra det svårare för ungdomar och vuxna att göra informerade studieval och för arbetslösa att komma i jobb.

Vilka styrkor och svagheter har tidigare prognosmetoder?

Fördelar med tidigare metod

- Prognosen och dess metodik är välkänd och används av många aktörer.
- Väl inarbetad process inom myndigheten sedan 30 år tillbaka.
- Internationellt känd och metoden används i många länder.
- Ger viktigt information om behov av arbetskraft i branscher och yrken samt om kompetenskrav för olika jobb.
- Ger aktuella data om branscher, yrken och kompetenser, vilket saknas i annan offentlig statistik.

Ett stort problem har under lång tid varit att det inte funnits aktuell statistik om behoven av arbetskraft inom olika yrken. Yrkesbarometern har varit den enda produkt som mäter det aktuella läget inom yrken för hela arbetsmarknaden. Läggs detta prognosverktyg ner finns inte längre något heltäckande mått för arbetskraftsbehoven inom yrken.

Datum
2020-04-27

Analysmöjligheterna blir därmed sämre och det blir svårare att planera utbildningsinsatser mot bristyrken samt åtgärda obalanser på arbetsmarknaden.

Det borde vara en självklarhet för en myndighet som arbetsförmedlingen att kunna presentera aktuella data och prognoser för arbetskraftsbehov, samt peka ut bristyrken. Kunskapen är grunden för en effektiv arbetsmarknadspolitik, men också för att ge arbetssökande god information om möjligheterna på arbetsmarknaden. Dessutom gör det att ungdomar kan göra mer informerade studieval. Det bidrar också till en effektivare dimensionering av utbildningar inom det reguljära utbildningsväsendet. Informationen är också viktig för alla privata utbildningsanordnare när de planerar utbudet av utbildningar.

Den tillgängliga offentliga statistiken för enskilda yrken kommer med en tidsmässig eftersläpning och den lokala täckningen är begränsad. Det gör det svårt att skapa en automatiserad prognosmodell som kan fånga upp de nya behov som uppstår lokalt inom olika yrkesområden till exempel på grund av nya tekniska framsteg.

Nackdelar med tidigare metod

- Metoden var inte tillräckligt digitaliserad vilket gjorde att den var tidskrävande för både arbetsgivare och förmedlingspersonal
- Personalintensiv
- Kostnadskrävande

Den nya metoden som innebär ett insamlande av generella prognosuppgifter (begränsade uppgifter om yrken) via webbenkät kommer i normalfallet medföra stora bortfall genom att arbetsgivare inte svarar. Det är svårt att nå svarsfrekvenser på en nivå över 50 procent i denna typ av undersökningar. Metoden riskerar även att medföra stora partiella bortfall. Vissa svar kommer därmed inte att gå använda eller använda med rimlig säkerhet. Det kommer sannolikt också bli svårt att göra bra regionala analyser, täcka in alla yrken och analysera arbetsgivarnas behov av kompetenser.

Arbetsförmedlingen har under lång tid varit den enda aktören som gjort arbetsmarknadsprognoser för län och för många yrken. Även om denna typ av prognoser finns kvar i någon form så riskerar de att bli av sämre kvalitet.

Vilka förändringar och ytterligare analyser av kompetensbehov skulle ni önska fanns tillgängliga?

- Utveckla matchningsindikator per yrke för att få information om arbetskraftsbehov inom yrken. Den informationen är basen för att kunna bedriva yrkesutbildningar, vidareutbildningar och kompletterande utbildningar som matchar efterfrågan.

Datum
2020-04-27

- Yrkesprognoser måste finnas och täcka hela arbetsmarknaden och även gå att bryta ner på regioner/lokala arbetsmarknader. Yrke kommer även framöver vara den övergripande nivån vid rekryteringar.
- Utveckla ett system för att koppla kompetenser till prognostiserade yrken. Det behövs för att utforma utbildningar som möter arbetsgivarnas behov. Kraven på specifika kompetenser förändras snabbt inom yrken, särskilt inom yrken med stort teknikinnehåll.
- Mobilitetsindex kan bli en intressant produkt som speglar arbetskraftens rörlighet.
- En automatiseringsprognos är intressant, men det kan vara svårt att med god precision skatta de i dagsläget okända drivkrafterna bakom framtida teknologiska förändringar.